

TSEA81 Datorteknik och realtidsystem

Föreläsning 5

Agenda

- Reflektion Lab2 och Lab3
- Lab4
- Real-time kernel + Real-time OS
- Information till Lab5
- Stark/Svag semafor + semafor med time-out

Processer (dvs inte trådar)

Trådar vs Processer

- Trådbaserad applikation: Alla trådar i ett program har samma minnesutrymme. Trådar skapas och startas i Linux med funktionen `pthread_create()`.
- Processbaserad applikation: Alla processer har var sitt minnesutrymme. Processer skapas/startas i Linux med funktionen `fork()`.

Hur fungerar fork?

- Fork skapar en kopia av originalprocessen (både minnesutrymme och öppna filer) och gör även den nya processen körklar.
- I den gamla processen (parent) returnerar fork process-id:t för den nya processen. I den nya processen returnerar fork värdet 0.
- Följande är för övrigt en dålig ide:

```
while(1) {  
    fork();  
}
```

Hur skapas en process som kör en viss funktion?

```
// parent process (new_pid!=0)  
int main(...) {  
    pid_t new_pid = fork();  
    if (!new_pid) {  
        // child process  
        sender();  
    } else {  
        // parent process  
        receiver();  
    }  
    return 0;  
}
```

```
// child process (new_pid==0)  
int main(...) {  
    pid_t new_pid = fork();  
    if (!new_pid) {  
        // child process  
        sender();  
    } else {  
        // parent process  
        receiver();  
    }  
    return 0;  
}
```

Funktionen fork() skapar en kopia av hela programmet och alla dittills förekommande variabler. Därefter har de båda processerna separata/egna minnesutrymmen.

Kommunikation mellan processer

- Problem: Hur kan processer kommunicera när de inte kan titta i samma datastruktur?
- Exempelvis
 - Filer
 - Signaler (t ex Ctrl-C skickar SIGINT-meddelande)
 - Semaforer (kan skapas i variant som använder gemensamt minne)
 - Meddelanden
 - Sockets (Exempelvis TCP/IP)
 - Pipes
 - Posix Message Queues (används i lab 4)

Message Passing

Message passing / Meddelandekommunikation

- Det är ofta lämpligt att abstrahera kommunikation mellan tasks med hjälp av meddelanden istället för att direkt läsa/skriva i delade variabler
 - Message passing (MP) kontra delat minne (DM)
- DM: Kommunikation mellan trådar sker via delade variabler
 - Data läses/skrives på plats av trådar. Accessmönstret påverkas av:
 - Operativsystemet
 - Andra aktiviteter på systemet
 - Annan hårdvara på systemet (som använder bussen)
 - Karakteristik hos processorn (cachemissar, branch prediction m m)
- MP: All kommunikation mellan tasks sker via ett fåtal funktioner
 - Data måste kopieras mellan tasks (mycket overhead)
 - Underlättar dock ofta felsökning (man kan ofta skriva en process så att beteendet enbart beror på inkommande meddelanden)

Message passing

Funktioner: (ingår i messages.c / messages.h i laborationsuppgift 4)

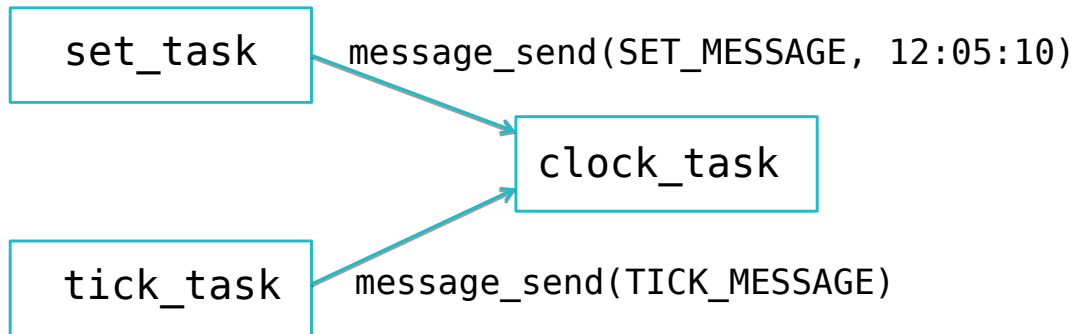
```
int message_receive(char *msg, int length, int queueid);  
// Tar emot meddelanden på angiven meddelandekö, returnerar längden.  
// Meddelanden skrivs till buffern msg, får max vara längden length.  
// Blocking (väntar på ett meddelande innan den returnerar)
```

```
void message_send(char *msg, int length, int queueid, int priority);  
// Skickar meddelandet i buffern msg av längden length till angivet  
// queue-id med angiven prioritet.  
// Non-blocking (om det finns plats i kön, annars blocking)
```

Implementationen av messages liknar put_item/get_item

Message passing

- Exempel: Klocka med message passing (jfr med Lab 1)

Tips till Message passing

```
struct message {
    int type;
    int hours;
    int minutes;
    int seconds;
};

#define TICK_MESSAGE 0
#define SET_MESSAGE 1

#define QUEUE_CLOCK 0
```

Message passing

```
// clock_task loop:
while(1) {
    char buf[1024];
    int length = message_receive((char *) &buf, 1024, QUEUE_CLOCK);
    struct message *msg;
    msg = (struct message *) buf;
    if (length != sizeof(struct message)) {
        panic("Internal error: Wrong message size");
    }
    // Notera: inga lås krävs nedan
    switch(msg->type) {
        case TICK_MESSAGE:
            increment_time(&time);
            display_time(&time);
            break;
        case SET_MESSAGE:
            time.hours = msg->hours;
            time.minutes = msg->minutes;
            time.seconds = msg->seconds;
            break;
        default:
            error("Unknown message");
    }
}
```

Message passing

```
// tick_task loop

while(1) {
    msg.type = TICK_MESSAGE;
    // resterande fält i msg används ej
    message_send((char *) &msg,
                 sizeof(struct message), QUEUE_CLOCK, 0);
    usleep(1000000); // wait until är bättre
}
```

Reflektion Lab 2 och Lab 3

Reflektion : Lab 2

main.c

```
void * clock_task(void *unused)
{
    int hours, minutes, seconds;

    while(1) {
        clock_get_time(&hours,&minutes,&seconds);
        display_time(hours,minutes,seconds);

        if (clock_time_for_alarm()) {
            clock_activate_alarm();
        }

        ...
        clock_nanosleep( ...
        clock_increment_time();
    }
}
```

clock.c (module)

```
/* clock data type */
typedef struct {
    time_data_type time;
    time_data_type alarm_time;
    int alarm_enabled;
    pthread_mutex_t mutex;
    sem_t start_alarm;
} clock_data_type;

static clock_data_type Clock;

void clock_init( ...

void clock_set_time( ...

void clock_set_alarm( ...

void clock_increment_time( ...
```

Lämpligen bor trådarna i main.c tillsammans med huvudprogrammet.

Reflektion : Lab 2

alarm_thread1:

```
while(1)
{
    sem_wait(&S);
    display_alarm_text();
    usleep(1500000);
    if (alarm_still_enabled())
    {
        sem_post(&S);
    }
}
```

alarm_thread2:

```
while(1)
{
    sem_wait(&S);
    while (alarm_still_enabled())
    {
        display_alarm_text();
        usleep(1500000);
    }
}
```

Alarm_thread1 är "oortodox". Man kan inte skilja på en yttre och inre aktivering (via sem_post). Alarm_thread2 är en bättre lösning.

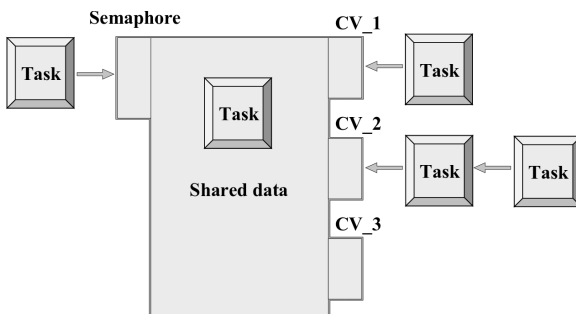
alarm_still_enabled() läser av gemensam resurs alarm_enabled inom mutex:ar.

Reflektion : Lab 3

- Vad handlade Lab 3 om egentligen?
- Skulle figurerna åka hiss och "**bara hinna**" gå av/på innan hissen åkte vidare?
- **Nej!**
 - Väntetider (usleep) är bara till för att vi människor ska hinna se vad som händer.
 - Alla trådar ska fungera, dvs figurerna ska kunna gå av/på utan problem, även om det inte finns några väntetider (usleep).
 - Dvs, uppgiften var att få samtliga trådar att göra sitt arbete skyddat via en monitor, dvs mutex, händelsevariabel och tillhörande funktioner.
 - I Lab 3 sköter varje resande (tråd) sig själv, dvs går av/på hissen av egen kraft.

Reflektion : Lab 3

Monitor:

- En abstrakt datatyp (struct) med datafält för delade resurser
- Semaforer samt händelsevariabler för att skydda delade resurser
- Funktioner för att via semaforer och händelsevariabler använda delade resurser

Det räcker inte med att *bara* skydda enskilda datafält, utan även *konsistensen (samhörigheten)* mellan datafälten behöver skyddas.

Reflektion : Lab 3

thread1:

```
while(1)
{
    mutex_lock(&M)
    ...
    ...
}
```

thread2:

```
while(1)
{
    ...
    ...
    mutex_unlock(&M)
}
```

- Mutex funkar inte mellan trådar, dvs samma tråd måste både låsa och låsa upp.
- (Det går dock med en semafor, via sem_wait och sem_post)
- Däremot kan olika trådar använda samma mutex, förstås.
- (Vilket är nödvändigt för att skydda samma gemensamma resurs)

Reflektion : Lab 3

```
while(1)
{
    if (villkor)
        mutex_lock(&M);
    ...
    ...
    if (villkor)
        mutex_unlock(&M);
}
```

```
while(1)
{
    mutex_lock(&M);
    while (villkor)
        cond_wait(&C,&M);
    ...
    cond_broadcast(&C);
    mutex_unlock(&M);
}
```

Det funkar inte att skapa villkorligt kritiska regioner genom att via ett villkor köra mutex_lock (dvs Wait) eller mutex_unlock (dvs Signal). Dvs, använd villkorsvariabler och Await och Cause till villkorligt kritiska regioner.

Reflektion : Lab 3

Type casting

```
void *user_thread(void *unused)
{
    int id;
    ...
    pthread_create(...,
                    passenger_thread,
                    (void *) &id);
    sem_wait(&S);
    id++;
    ...
}
```

```
void *passenger_thread(void *idptr)
{
    int *tmp = (int *) idptr;
    int id = *tmp;
    sem_post(&S);
    ...
}
```

Även följande fungerar:

```
int id = *(int*) idptr;
```

Tillverkaren av pthread_create kan inte veta vilken typ av argument användaren vill använda, därav (void *) en pekare av obestämd typ, som hos den startade tråden sedan kan tolkas (cast:as) till rätt typ.

Reflektion : Lab 3

- Skilj på dessa

Semafor-operation	Linux	Simple-OS
Wait	<code>sem_wait(&S)</code>	<code>si_sem_wait(&S)</code>
Signal	<code>sem_post(&S)</code>	<code>si_sem_signal(&S)</code>

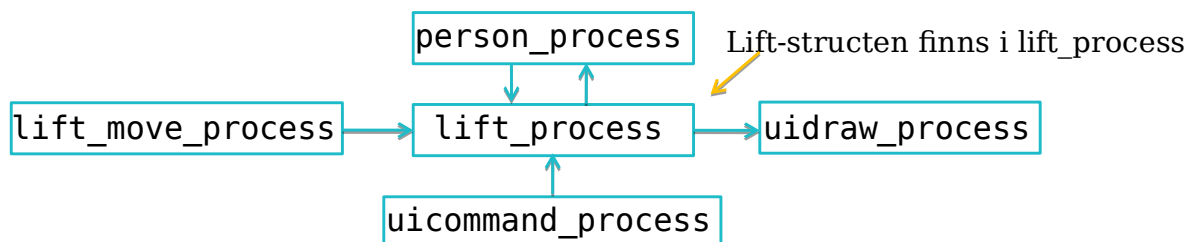
Mutex-operation	Linux	Simple-OS
Lock	<code>pthread_mutex_lock(&M)</code>	
Unlock	<code>pthread_mutex_unlock(&M)</code>	

Händelse-operation	Linux	Simple-OS
Await	<code>pthread_cond_wait(&C, &M)</code>	<code>si_ev_await(&C)</code>
Cause	<code>pthread_mutex_broadcast(&C, &M)</code>	<code>si_ev_cause(&C)</code>

Repetition Lab 4

Lab4 : Message passing

- Inga trådar, inga mutexar, inga semaforer, bara processer och meddelanden
- `person_process` skickar ett TRAVEL-meddelande till `lift_process`:
 - Skapa en person på våning X och skicka ett TRAVEL_DONE till mig när personen nått sin våning Y.
 - `lift_move_process` skickar MOVE-meddelanden varje gång hissen ska flyttas en våning

- Notering: `draw_lift` får bara anropas från en process. Detta sker ifrån `uidraw_process`. (Lift-strukturen skickas till `uidraw-processen` som ett meddelande.)
- I Lab 4 sköter hissen varje resande, dvs flyttar dessa av/på hissen. Återanvänd (och modifiera) `lift.c` och `lift.h` från Lab 3.

Message passing

Funktioner: (ingår i `messages.c` / `messages.h` i uppgift 4)

```

int message_receive(char *msg, int length, int queueid);
// Tar emot meddelanden på angiven meddelandekö, returnerar längden.
// Meddelanden skrivs till buffern msg och får max vara längden length.
// Blocking (väntar på ett meddelande innan den returnerar)

void message_send(char *msg, int length, int queueid, int priority);
// Skickar meddelandet i buffern msg av längden length till angivet
// queue-id med angiven prioritet.
// Non-blocking (om det finns plats i kön, annars blocking)
  
```

Implementationen av `messages` liknar `put_item/get_item`

Lab 4 : Message passing

Type casting

```
void liftmove_process(void)
{
    struct lift_msg m;
    ...
    m.type = LIFT_MOVE;
    message_send((char *) &m,
                 sizeof(m),
                 QUEUE_LIFT,
                 0);
    ...
}
```

```
void lift_process(void)
{
    char msgbuf[4096];
    ...
    int len = message_receive(msgbuf,
                              4096,
                              QUEUE_LIFT);
    ...
    struct lift_msg *m;
    m = (struct lift_msg *) msgbuf;
    switch (m->type) {
        case LIFT_MOVE:
```

Tillverkaren av `message_send` vill att meddelandet ska vara en sträng (`char *`), vilket medför att användaren måste tala om hur stort meddelandet är. Mottagaren, `message_receive`, måste sedan tolka om (cast:a) strängen till rätt typ innan användning.

Lab 4 : Message passing

- Zombie-processer eller Orphan-processer
 - En Zombie-process är egentligen avslutad, men den finns fortfarande kvar i processlistan
 - En Orphan-process är en kvarvarande (föräldralös) process
- Om programmet kraschar eller på annat sätt avslutar på "felaktigt" sätt, kan man behöva slå ihjäl kvarvarande processer:

```
-bash-4.2$ ps aux | grep lift_messages
andni65 13932 0.0 0.0 8612 664 pts/0 S 17:49 0:00 ./lift_messages
andni65 14002 0.0 0.0 8612 124 pts/0 S 17:49 0:00 ./lift_messages
andni65 14003 0.0 0.0 8612 336 pts/0 S 17:49 0:00 ./lift_messages
andni65 14004 0.0 0.0 8612 124 pts/0 S 17:49 0:00 ./lift_messages
andni65 14221 0.0 0.0 112812 988 pts/0 R+ 17:50 0:00 grep -color=auto lift_messages
-bash-4.2$ killall -9 lift_messages
[1]+ Killed ./lift_messages
-bash-4.2$
```

Real-time kernel + Real-time OS

Stackens användningsområde

- JSR / RTS : Returadress
- Temporärdata (push / pop)
- Parameteröverföring till funktioner

```
void myfunc(void) {
    int i; // hamnar kanske i register
    int test[10]; // hamnar på stacken
    for (i=0; i<10; i++) {
        test[i]=42;
    }
    output(&test);
}
```

Stackens innehåll vid anrop av output:

	Retur-adr.	Från output
SP->	test[0]	
SP+4	test[1]	
	. . .	
	. . .	
	. . .	
SP+32	test[8]	
SP+36	test[9]	
SP+40	Retur-adr.	Från myfunc

Stacken är en mycket viktig del av tillståndet för en task

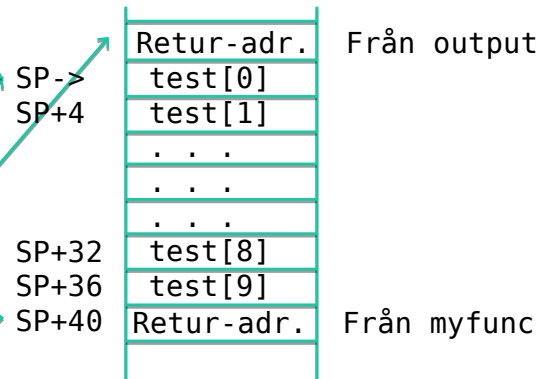
Stackens användningsområde

68000-kod för subrutinen:

```
myfunc:
  move    #10,d0    ; initiera loopräknare
  add.l   #-40,a7   ; justera stackpekare a7
  move.l  a7,a0     ; kopiera a7 till a0
loop:
  move.l  #42,(a0)+ ; skriv 42 till stack,a0++
  add     #-1,d0    ; minska loopräknare
  bne     loop      ; nästa loopvarv

  move.l  a7,a0     ; a0 pekar på test[]
  jsr     output    ; anropa subr. output
  add.l   #-40,a7   ; återställ stackpekare
  rts
```

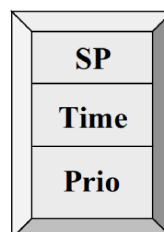
Stackens innehåll vid anrop av output:

Stackens användningsområde

- En CPU lagrar sitt tillstånd på följande ställen (förenklat):
 - CPU:ns Register (flera stycken)
 - CPU:ns PC
 - CPU:ns Stackpekare
- En process lagrar sitt tillstånd i:
 - En egen stack
 - Ett TCB - Task Control Block

TCB

SP : stackpekare

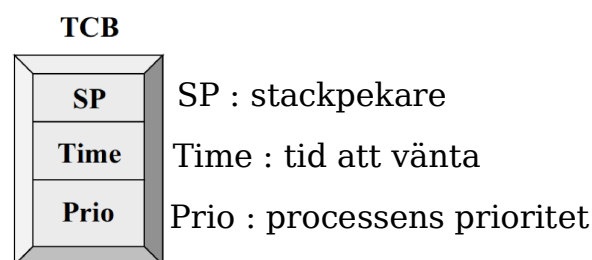
Time : tid att vänta

Prio : processens prioritet

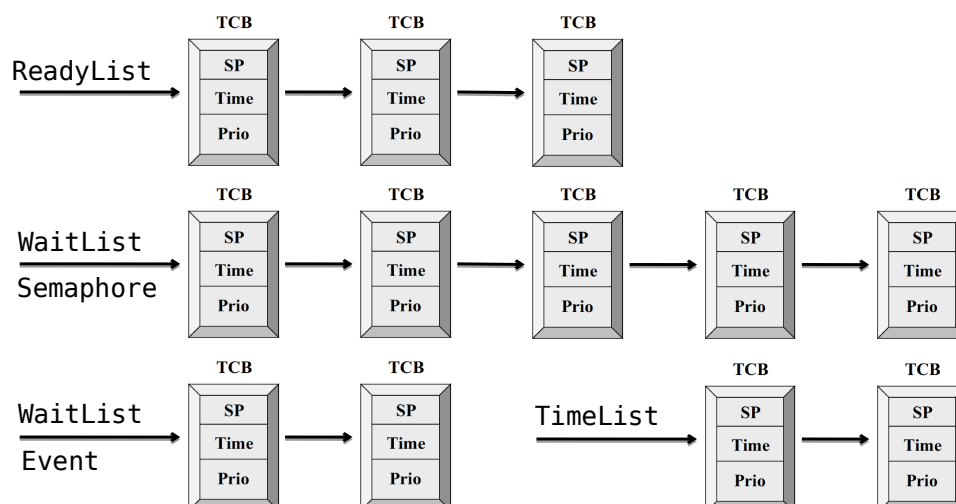
TCB : datastruktur

- TCB i ett mycket enkelt OS:
 - Plats för att spara SP (vid processbyte)
 - Ingen plats behövs i TCB för PC och register, då dessa sparas på stacken
 - Plats för timervärde (för usleep t ex)
 - Prioritet (för att avgöra vilken process som ska få köra)
 - I SimpleOS, två fält till:
 - Task ID
 - valid-flagga

- I Linux är TCB nästan 6 kilobyte stor!

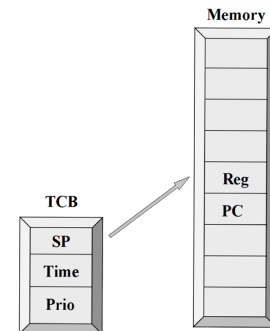
TCB : Olika listor

Tasks / Processer

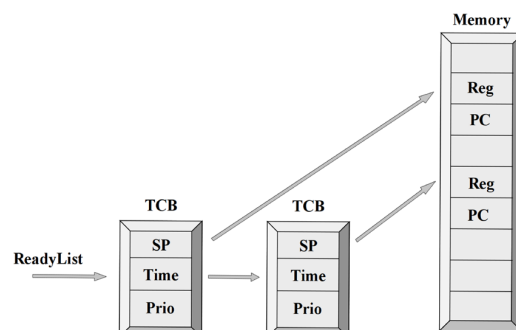
- En process kan implementeras som en C-funktion
- Processen har ett eget stackutrymme (skapas vid t ex `pthread_create`)
- Vid ett processbyte (task switch) inaktiveras en process och en annan återupptas (eller startas för första gången)
- En process sparar in sin kontext när den inaktiveras, och återställer kontexten när körning av processen återupptas
- Kontexten (CPU:ns register och programräknare PC, för körande process) sparas på processens stack enligt en given konvention (ordning)

- En icke körande process:

Processer : starta

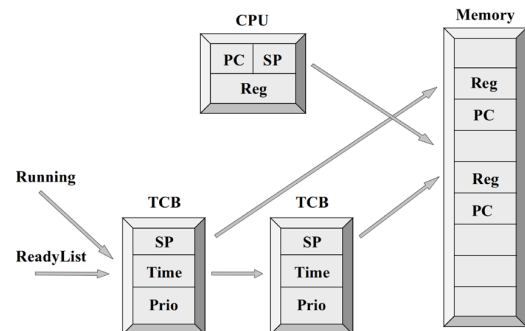
- Skapa ett TCB, fyll i värden för prioritet och tid (typiskt 0)
- Skapa ett stackutrymme för processen i minnet
- Skriv värdet för PC, vilket är startadressen för den funktion som utgör processen, i stacken
- Skriv värden för önskat starttillstånd hos registeruppsättningen, i stacken
SP pekar nu på toppen av stacken, så spara SP i TCB
- Processen är nu redo att starta, lägg in TCB i en ReadyList
- Två processer, redo att köra:

Processer : starta

- I SimpleOS finns en ReadyList, som innehåller ID för alla processer som vill köra
- Den av dessa processer som har högst prioritet markeras som Running och kommer att få köra genom att en assemblerrutin:
 - Läser SP från TCB till CPU:ns stackpekare
 - Läser in register från processens stack till CPU:n
 - Läser in PC från processens stack till CPU:n, och därmed sker hopp till processens adress och processen startar
- Processens kontext har återställts till CPU:n

- Två processer, den ena startar:

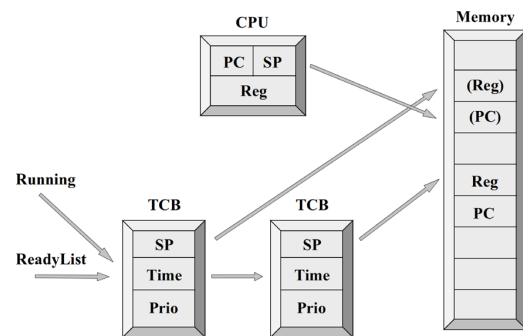
Processer : växla/byta : orsak

- När byter man process?
 - En ny process skapas med högst prioritet
 - Körande process anropar wait, på en semafor och blir väntande
 - Körande process anropar wait, på en timer (usleep() el. si_wait_n_ms())
 - En process har väntat färdigt på en timer och har högre prio än körande process
 - En process gör signal/post på en semafor som som en process med högre prioritet väntar på
 - Processbyte kan även initieras av något avbrott, t ex då körande process kört tillräckligt länge och det är dags för nästa process att köra enligt någon prioritetsregel
- Anrop av si_wait_n_ms() (motsv. usleep())
 - Uppdatera TCB med fördröjningsvärdet
 - Spara ner pc och register på stacken, sp i TCB
 - Ta bort processen från ReadyList[]
 - Lägg in processen i TimeList[]
 - Växla till högst prioriterad process i ReadyList[] (dvs anropa Schedule)
- Med jämna mellanrum ifrån ett klockavbrott:
 - Räkna ned fördröjningsvärdet för alla processer i TimeList[]
 - Om värdet nått noll, flytta tillbaka processen till ReadyList[]
 - Växla till högst prioriterad process i ReadyList[] (dvs anropa Schedule)

Processer : växla/byta : justera TCB

- Justera fälten i TCB för körande process, om det behövs:
 - usleep() el. si_wait_n_ms() har anropats
 - prioriteten för processen har ändrats
- Observera att (Reg) och (PC) på stacken för körande process nu betraktas som inaktuella då de kan ha skrivits över av temporärdata under tiden processen har kört.
- SP i TCB för körande process pekar just nu fel, men kommer snart att uppdateras under själva bytet.

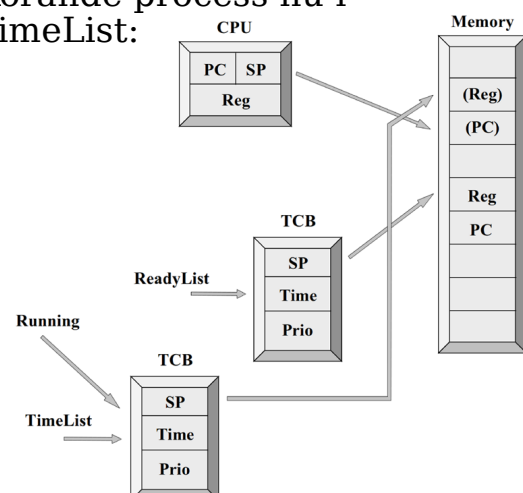
- Processbytet förbereds:

Processer : växla/byta : byt lista

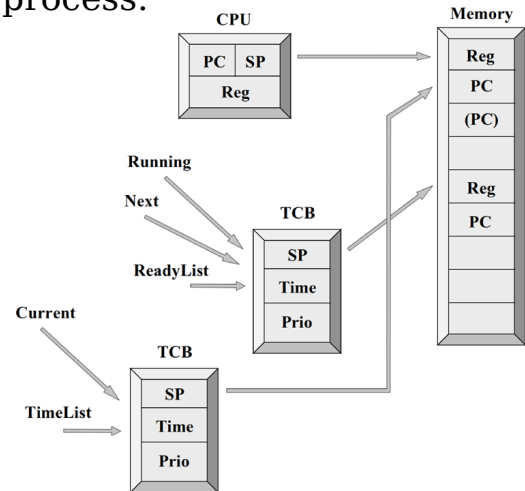
- Flytta TCB för körande process från ReadyList till en annan lista:
 - TimeList, om t ex usleep() el. si_wait_n_ms() anropats
 - Någon annan "WaitList", beroende vad man väntar på, t ex en semafor/mutex eller en händelsevariabel

- Körande process nu i TimeList:

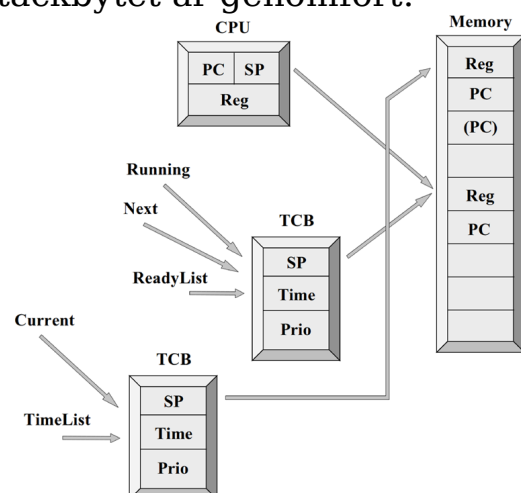
Processer : växla/byta : spara kontext

- Leta upp nästa process, den med högst prioritet i ReadyList, och markera den med Next
 - Markera körande process med Current
 - Markera den process som ska bli körande, dvs Next, med Running
 - Kopiera PC i CPU till stacken för körande process [%]
 - Kopiera Reg i CPU till stacken för körande process [%]
 - Vi har ännu inte bytt process, men flyttad körande process till TimeList och sparat processens kontext på stacken.
- (PC) på stacken upptas av temporärdata för körande process.
- [%] Dessa steg kan åstadkommas med ett mjukvaruavbrott.

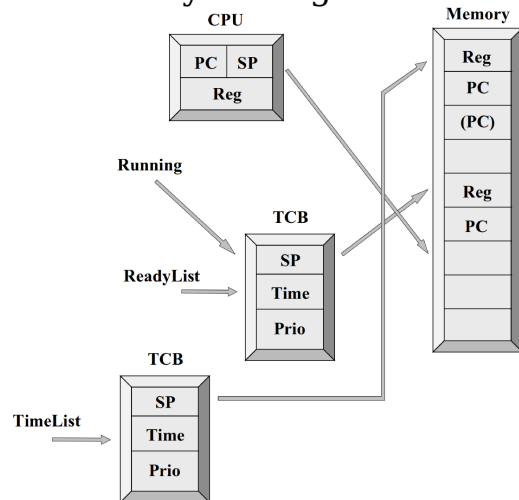
Processer : växla/byta : byt stack

- Sätt SP i TCB för körande process (Current) till samma som SP i CPU
- Sätt SP i CPU till SP i TCB för den process som ska starta, dvs Next
- Nu har vi bytt stack i CPU:n från nuvarande process (Current) till nästa process (Next).
- Stackbytet är genomfört:

Processer : växla/byta : återta kontext

- Kopiera Reg från stacken för den process som ska starta, dvs Next, till Reg i CPU:n
- Kopiera PC från samma stack till PC i CPU:n
- Processbytet är genomfört:
- I och med att PC i CPU:n får ett nytt värde så fortsätter exekveringen vid den adressen, dvs vid den nya processen som nu är körande (Running)
- Stegen ovan att återta Reg och PC till CPU:n kan typiskt (beroende på processorarkitektur) göras med ett återhopp från ett avbrott, dvs den assemblerinstruktion som gör det.

Processer : växla/byta : avbrott

- Funktionaliteten för kontext-bytet måste skrivas i assembler, eftersom operationerna är arkitekturberoende och går inte att styra via ett högnivåspråk som C.
- Funktionen `si_wait_n_ms()` måste köras med avbrott avslagna! Detta bl a för att `Schedule` anropas och ett avbrott kan initiera ett nytt processbyte, med nytt anrop av `Schedule` (under pågående `Schedule`), vilket kan ge oanade konsekvenser.
- Även andra kritiska funktioner i realtidssystemets kärna, såsom `Wait` och `Signal`, måste köras med avbrott avslagna

Princip för `si_wait_n_ms()`:

```
void WaitTime (int time) {
    DISABLE_INTERRUPTS;
    Update_TCB(time);
    Save_Regs();
    int id=Remove_from_ReadyList();
    Add_to_TimeList(id);
    Schedule();
    ENABLE_INTERRUPTS();
}
```

`Schedule` ovan (kanske) anropar ny process som ska köra.

-När returnerar man från `Schedule()`?

-När kommer vi tillbaka till

`ENABLE_INTERRUPTS()`?

Processer : växla/byta : avbrott

Princip för `si_sem_wait()`:
"sem_wait() i Linux"

```
void si_sem_wait(struct sem *s) {
    DISABLE_INTERRUPTS;
    if (s->counter > 0) {
        s->counter--;
    } else {
        // flytta oss från ReadyList[]
        int id = Remove_from_ReadyList();
        // till semaforens WaitList[]
        Add_to_WaitList(s->wait_list, id);
        // byt till process med högst prio
        Schedule();
    }
    ENABLE_INTERRUPTS;
}
```

Princip för `si_sem_signal()`:
"sem_post() i Linux"

```
void si_sem_signal(struct sem *s) {
    DISABLE_INTERRUPTS;
    if (!empty(s->wait_list)) {
        // hitta process som väntar med högst prio
        int id = remove_highest_prio(s->wait_list);
        // lägg till i ReadyList[]
        Add_to_ReadyList(id);
        // byt till process med högst prio
        Schedule();
    } else {
        s->counter++;
    }
    ENABLE_INTERRUPTS;
}
```

Processer : växla/byta : avbrott

Princip för `si_ev_await()`:
"pthread_cond_wait()" i Linux

```
void si_ev_await(si_event *ev)
{
    int pid;
    DISABLE_INTERRUPTS;
    if (!wait_list_is_empty(
        ev->mutex->wait_list, WAIT_LIST_SIZE))
    {
        pid = wait_list_remove_highest_prio(
            ev->mutex->wait_list, WAIT_LIST_SIZE);
        ready_list_insert(pid);
    } else {
        ev->mutex->counter++;
    }
    pid = process_get_pid_running();
    ready_list_remove(pid);
    wait_list_insert(ev->wait_list, WAIT_LIST_SIZE, pid);
    schedule();
    ENABLE_INTERRUPTS;
}
```

Princip för `si_ev_cause()`:
"pthread_cond_broadcast()" i Linux

```
void si_ev_cause(si_event *ev)
{
    int pid, done;
    DISABLE_INTERRUPTS;
    done = wait_list_is_empty(
        ev->wait_list, WAIT_LIST_SIZE);
    while (!done)
    {
        pid = wait_list_remove_one(
            ev->wait_list, WAIT_LIST_SIZE);
        wait_list_insert(
            ev->mutex->wait_list, WAIT_LIST_SIZE, pid);
        done = wait_list_is_empty(
            ev->wait_list, WAIT_LIST_SIZE);
    }
    ENABLE_INTERRUPTS;
}
```

Observera! Det är olika väntelistor i programkoden ovan: `ev->wait_list` för att vänta på händelsevariabeln
`ev->mutex->wait_list` för att vänta på "semaforen"

Information till Lab 5

Information till Lab 5

- Modifiera Lab3 och Lab4 : Ta bort usleep, draw_lift, printf ... och inför funktionalitet för att mäta resans tid
- Optimer Lab3 och Lab4 : Fler händelsevariabler (Lab3), fler förplanerade resor (Lab4)
- Gör en valbar (betyder inte frivillig) uppgift:
 - VIP-resande
 - Standardavvikelse, Max-tid, Min-tid
 - Tid för att skicka meddelande, tid för att göra broadcast
 - Vad händer när man använder flera kärnor/processorer?
 - Lab3 där hissen "sköter allt". Lab4 där personen "sköter allt".
- Visa resultat grafiskt : Text spreadsheet i Libreoffice, för 10, 20 ... 90, 100 resande

Stark / Svag semafor

... Och semafor med time-out

Stark/Svag semafor

Stark semafor

```
void Wait(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    om count>0 i Mutex
    {
        count-- i Mutex
    }
    annars
    {
        flytta körande process TCB från
        ReadyList till WaitList för Mutex,
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

Svag semafor

```
void Wait(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    så länge count==0 i Mutex
    {
        flytta körande process TCB från
        ReadyList till WaitList för Mutex,
        anropa Schedule
    }
    count-- i Mutex
    avbrott på
}
```

Principiell struktur för stark respektive svag semafor tagen ur läroboken.

Stark/Svag semafor

Stark semafor

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    om WaitList i Mutex är en tom lista
    {
        count++ i Mutex
    }
    annars
    {
        flytta TCB med högst prio från
        WaitList i Mutex till ReadyList,
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

Svag semafor

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    nollställ flagga för att anropa Schedule
    om WaitList i Mutex inte är en tom lista
    {
        flytta TCB med högst prio från WaitList
        i Mutex till ReadyList,
        sätt flagga för att anropa Schedule
    }
    count++ i Mutex
    om flagga för anrop av Schedule är satt
    {
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

Stark/Svag semafor

Antag följande scenario:

Task P1: (hög prioritet)

```
while(1)
{
    si_sem_wait(&S);
    //KRITISK REGION
    ...
    si_sem_signal(&S);
}
```

Task P2: (låg prioritet)

```
while(1)
{
    si_sem_wait(&S);
    //KRITISK REGION
    ...
    si_sem_signal(&S);
}
```

I den kritiska regionen kan det tänkas att något händer (t ex usleep) som orsakar processbyte.

Stark semafor

Orsak	Verkan				
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	0	P1, P2		5)
	P1	0	P1, P2		6)
P1:wait	P2	0	P2	P1	7)
P2:signal	P1	0	P1, P2		8)
P1:signal	P1	1	P1, P2		9)

Kör : Körande process
S : Semaforens värde
R : Ready-list
WS : Vänkelista semafor

1) P1 blir körande, eftersom den har högst prioritet

```
void Wait(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    om count>0 i Mutex
    {
        count-- i Mutex
    }
    annars
    {
        flytta körande process TCB från
        ReadyList till WaitList för Mutex,
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    om WaitList i Mutex är en tom lista
    {
        count++ i Mutex
    }
    annars
    {
        flytta TCB med högst prio från
        WaitList i Mutex till ReadyList,
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

Stark semafor

Orsak	Verkan				
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	0	P1, P2		5)
	P1	0	P1, P2		6)
P1:wait	P2	0	P2	P1	7)
P2:signal	P1	0	P1, P2		8)
P1:signal	P1	1	P1, P2		9)

Kör : Körande process
S : Semaforens värde
R : Ready-list
WS : Vänkelista semafor

2) P1 gör wait, S--


```
void Wait(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    om count>0 i Mutex
    {
        count-- i Mutex
    }
    annars
    {
        flytta körande process TCB från
        ReadyList till WaitList för Mutex,
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    om WaitList i Mutex är en tom lista
    {
        count++ i Mutex
    }
    annars
    {
        flytta TCB med högst prio från
        WaitList i Mutex till ReadyList,
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

Stark semafor

Orsak	Verkan				
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	0	P1, P2		5)
	P1	0	P1, P2		6)
P1:wait	P2	0	P2	P1	7)
P2:signal	P1	0	P1, P2		8)
P1:signal	P1	1	P1, P2		9)

Kör : Körande process
S : Semaforens värde
R : Ready-list
WS : Väntelista semafor

3) Antag nu ett processbyte, t ex P1 gör sleep => P2 kör
OBS, P1 har inte släppt semaforen

```
void Wait(SCB *Mutex)
{
  avbrott av
  om count>0 i Mutex
  {
    count-- i Mutex
  }
  annars
  {
    flytta körande process TCB från
    ReadyList till WaitList för Mutex,
    anropa Schedule
  }
  avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
  avbrott av
  om WaitList i Mutex är en tom lista
  {
    count++ i Mutex
  }
  annars
  {
    flytta TCB med högst prio från
    WaitList i Mutex till ReadyList,
    anropa Schedule
  }
  avbrott på
}
```

Stark semafor

Orsak	Verkan				
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	0	P1, P2		5)
	P1	0	P1, P2		6)
P1:wait	P2	0	P2	P1	7)
P2:signal	P1	0	P1, P2		8)
P1:signal	P1	1	P1, P2		9)

Kör : Körande process
S : Semaforens värde
R : Ready-list
WS : Väntelista semafor

4) P2 gör wait, P2 flyttas till WS då S=0

```
void Wait(SCB *Mutex)
{
  avbrott av
  om count>0 i Mutex
  {
    count-- i Mutex
  }
  annars
  {
    flytta körande process TCB från
    ReadyList till WaitList för Mutex,
    anropa Schedule
  }
  avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
  avbrott av
  om WaitList i Mutex är en tom lista
  {
    count++ i Mutex
  }
  annars
  {
    flytta TCB med högst prio från
    WaitList i Mutex till ReadyList,
    anropa Schedule
  }
  avbrott på
}
```

Stark semafor

Orsak	Verkan				
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	0	P1, P2		5)
	P1	0	P1, P2		6)
P1:wait	P2	0	P2	P1	7)
P2:signal	P1	0	P1, P2		8)
P1:signal	P1	1	P1, P2		9)

Kör : Körande process
S : Semaforens värde
R : Ready-list
WS : Väntelista semafor

5) P1 gör signal, P2 -> R, OBS S=0 fortfarande

```
void Wait(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    om count>0 i Mutex
    {
        count-- i Mutex
    }
    annars
    {
        flytta körande process TCB från
        ReadyList till WaitList för Mutex,
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    om WaitList i Mutex är en tom lista
    {
        count++ i Mutex
    }
    annars
    {
        flytta TCB med högst prio från
        WaitList i Mutex till ReadyList,
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

Stark semafor

Orsak	Verkan				
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	0	P1, P2		5)
	P1	0	P1, P2		6)
P1:wait	P2	0	P2	P1	7)
P2:signal	P1	0	P1, P2		8)
P1:signal	P1	1	P1, P2		9)

Kör : Körande process
S : Semaforens värde
R : Ready-list
WS : Väntelista semafor

6) P1 har högst prio i R och får fortsätta köra

```
void Wait(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    om count>0 i Mutex
    {
        count-- i Mutex
    }
    annars
    {
        flytta körande process TCB från
        ReadyList till WaitList för Mutex,
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    om WaitList i Mutex är en tom lista
    {
        count++ i Mutex
    }
    annars
    {
        flytta TCB med högst prio från
        WaitList i Mutex till ReadyList,
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

Stark semafor

Orsak	Verkan				
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	0	P1, P2		5)
	P1	0	P1, P2		6)
P1:wait	P2	0	P2	P1	7)
P2:signal	P1	0	P1, P2		8)
P1:signal	P1	1	P1, P2		9)

Kör : Körande process
S : Semaforens värde
R : Ready-list
WS : Vänstelista semafor

7) P1 gör wait (igen), S=0 så P1 -> WS och P2 får köra

```
void Wait(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    om count>0 i Mutex
    {
        count-- i Mutex
    }
    annars
    {
        flytta körande process TCB från
        ReadyList till WaitList för Mutex,
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    om WaitList i Mutex är en tom lista
    {
        count++ i Mutex
    }
    annars
    {
        flytta TCB med högst prio från
        WaitList i Mutex till ReadyList,
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

Stark semafor

Orsak	Verkan				
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	0	P1, P2		5)
	P1	0	P1, P2		6)
P1:wait	P2	0	P2	P1	7)
P2:signal	P1	0	P1, P2		8)
P1:signal	P1	1	P1, P2		9)

Kör : Körande process
S : Semaforens värde
R : Ready-list
WS : Vänstelista semafor

8) P2 gör signal, P1 -> R och får köra (ty högst prio)

```
void Wait(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    om count>0 i Mutex
    {
        count-- i Mutex
    }
    annars
    {
        flytta körande process TCB från
        ReadyList till WaitList för Mutex,
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    om WaitList i Mutex är en tom lista
    {
        count++ i Mutex
    }
    annars
    {
        flytta TCB med högst prio från
        WaitList i Mutex till ReadyList,
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

Stark semafor

Orsak	Verkan				
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	0	P1, P2		5)
	P1	0	P1, P2		6)
P1:wait	P2	0	P2	P1	7)
P2:signal	P1	0	P1, P2		8)
P1:signal	P1	1	P1, P2		9)

Kör : Körande process
 S : Semaforens värde
 R : Ready-list
 WS : Vänstelista semafor

9) P1 gör signal, ingen i WS så S++,
 P1 fortsätter köra

```
void Wait(SCB *Mutex)
{
  avbrott av
  om count>0 i Mutex
  {
    count-- i Mutex
  }
  annars
  {
    flytta körande process TCB från
    ReadyList till WaitList för Mutex,
    anropa Schedule
  }
  avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
  avbrott av
  om WaitList i Mutex är en tom lista
  {
    count++ i Mutex
  }
  annars
  {
    flytta TCB med högst prio från
    WaitList i Mutex till ReadyList,
    anropa Schedule
  }
  avbrott på
}
```

Stark semafor

- Vad hände?
 - Trots att P1 har högre prioritet får P2 köra (rad 7)
- För en **stark semafor** kan inte en högprioriterad process göra anspråk på en resurs flera gånger i följd då en annan process (även om den har lägre prioritet) gjort anspråk på resursen under tiden den var reserverad av den högprioriterade processen.
- Det garanterar att den process som aktiveras av signal får köra (kanske inte direkt) någon gång, och *undviker svält* då en lågprioriterad process inte kan stängas ute.
- Funktionaliteten kan ändras till att bli en **svag semafor**, som då *tillåter svält* och en högprioriterad process garanteras att alltid få köra.

Svag semafor

Orsak	Verkan				
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	1	P1, P2		5)
	P1	1	P1, P2		6)
P1:wait	P1	0	P1, P2		7)
P1:signal	P1	1	P1, P2		8)

Kör : Körande process
S : Semaforens värde
R : Ready-list
WS : Väntelista semafor

1) P1 blir körande, eftersom den har högst prioritet

```
void Wait(SCB *Mutex)
{
  avbrott av
  så länge count==0 i Mutex
  {
    flytta körande process TCB från
    ReadyList till WaitList för Mutex,
    anropa Schedule
  }
  count-- i Mutex
  avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
  avbrott av
  nollställ flagga för att anropa Schedule
  om WaitList i Mutex inte är en tom lista
  {
    flytta TCB med högst prio från WaitList
    i Mutex till ReadyList,
    sätt flagga för att anropa Schedule
  }
  count++ i Mutex
  om flagga för anrop av Schedule är satt
  {
    anropa Schedule
  }
  avbrott på
}
```

Svag semafor

Orsak	Verkan				
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	1	P1, P2		5)
	P1	1	P1, P2		6)
P1:wait	P1	0	P1, P2		7)
P1:signal	P1	1	P1, P2		8)

Kör : Körande process
S : Semaforens värde
R : Ready-list
WS : Väntelista semafor

2) P1 gör wait, S--

```
void Wait(SCB *Mutex)
{
  avbrott av
  så länge count==0 i Mutex
  {
    flytta körande process TCB från
    ReadyList till WaitList för Mutex,
    anropa Schedule
  }
  count-- i Mutex
  avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
  avbrott av
  nollställ flagga för att anropa Schedule
  om WaitList i Mutex inte är en tom lista
  {
    flytta TCB med högst prio från WaitList
    i Mutex till ReadyList,
    sätt flagga för att anropa Schedule
  }
  count++ i Mutex
  om flagga för anrop av Schedule är satt
  {
    anropa Schedule
  }
  avbrott på
}
```

Svag semafor

Orsak	Verkan				
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	1	P1, P2		5)
	P1	1	P1, P2		6)
P1:wait	P1	0	P1, P2		7)
P1:signal	P1	1	P1, P2		8)

Kör : Körande process
S : Semaforens värde
R : Ready-list
WS : Väntelista semafor

- 3) Antag nu ett processbyte, t ex P1 gör sleep
=> P2 kör
OBS, P1 har inte släppt semaforen

```
void Wait(SCB *Mutex)
{
  avbrott av
  så länge count==0 i Mutex
  {
    flytta körande process TCB från
    ReadyList till WaitList för Mutex,
    anropa Schedule
  }
  count-- i Mutex
  avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
  avbrott av
  nollställ flagga för att anropa Schedule
  om WaitList i Mutex inte är en tom lista
  {
    flytta TCB med högst prio från WaitList
    i Mutex till ReadyList,
    sätt flagga för att anropa Schedule
  }
  count++ i Mutex
  om flagga för anrop av Schedule är satt
  {
    anropa Schedule
  }
  avbrott på
}
```

Svag semafor

Orsak	Verkan				
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	1	P1, P2		5)
	P1	1	P1, P2		6)
P1:wait	P1	0	P1, P2		7)
P1:signal	P1	1	P1, P2		8)

Kör : Körande process
S : Semaforens värde
R : Ready-list
WS : Väntelista semafor

- 4) P2 gör wait, P2 flyttas till WS då S=0
P1 blir körande

```
void Wait(SCB *Mutex)
{
  avbrott av
  så länge count==0 i Mutex
  {
    flytta körande process TCB från
    ReadyList till WaitList för Mutex,
    anropa Schedule
  }
  count-- i Mutex
  avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
  avbrott av
  nollställ flagga för att anropa Schedule
  om WaitList i Mutex inte är en tom lista
  {
    flytta TCB med högst prio från WaitList
    i Mutex till ReadyList,
    sätt flagga för att anropa Schedule
  }
  count++ i Mutex
  om flagga för anrop av Schedule är satt
  {
    anropa Schedule
  }
  avbrott på
}
```

Svag semafor

Orsak	Verkan				
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	1	P1, P2		5)
	P1	1	P1, P2		6)
P1:wait	P1	0	P1, P2		7)
P1:signal	P1	1	P1, P2		8)

Kör : Körande process
S : Semaforens värde
R : Ready-list
WS : Väntelista semafor

5) P1 gör signal, P2 flyttas till WS, OBS: S++

```
void Wait(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    så länge count==0 i Mutex
    {
        flytta körande process TCB från
        ReadyList till WaitList för Mutex,
        anropa Schedule
    }
    count-- i Mutex
    avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    nollställ flagga för att anropa Schedule
    om WaitList i Mutex inte är en tom lista
    {
        flytta TCB med högst prio från WaitList
        i Mutex till ReadyList,
        sätt flagga för att anropa Schedule
    }
    count++ i Mutex
    om flagga för anrop av Schedule är satt
    {
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

Svag semafor

Orsak	Verkan				
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	1	P1, P2		5)
	P1	1	P1, P2		6)
P1:wait	P1	0	P1, P2		7)
P1:signal	P1	1	P1, P2		8)

Kör : Körande process
S : Semaforens värde
R : Ready-list
WS : Väntelista semafor

6) P1 fortsätter köra, ty P1 har högst prio

```
void Wait(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    så länge count==0 i Mutex
    {
        flytta körande process TCB från
        ReadyList till WaitList för Mutex,
        anropa Schedule
    }
    count-- i Mutex
    avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    nollställ flagga för att anropa Schedule
    om WaitList i Mutex inte är en tom lista
    {
        flytta TCB med högst prio från WaitList
        i Mutex till ReadyList,
        sätt flagga för att anropa Schedule
    }
    count++ i Mutex
    om flagga för anrop av Schedule är satt
    {
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

Svag semafor

Orsak	Verkan				
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	1	P1, P2		5)
	P1	1	P1, P2		6)
P1:wait	P1	0	P1, P2		7)
P1:signal	P1	1	P1, P2		8)

Kör : Körande process
S : Semaforens värde
R : Ready-list
WS : Väntelista semafor

7) P1 gör wait, S!=0 så S--
Precis samma läge som steg 2) ovan
P2 utsulten

```
void Wait(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    så länge count==0 i Mutex
    {
        flytta körande process TCB från
        ReadyList till WaitList för Mutex,
        anropa Schedule
    }
    count-- i Mutex
    avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    nollställ flagga för att anropa Schedule
    om WaitList i Mutex inte är en tom lista
    {
        flytta TCB med högst prio från WaitList
        i Mutex till ReadyList,
        sätt flagga för att anropa Schedule
    }
    count++ i Mutex
    om flagga för anrop av Schedule är satt
    {
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

Svag semafor

Orsak	Verkan				
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	1	P1, P2		5)
	P1	1	P1, P2		6)
P1:wait	P1	0	P1, P2		7)
P1:signal	P1	1	P1, P2		8)

Kör : Körande process
S : Semaforens värde
R : Ready-list
WS : Väntelista semafor

8) P1 gör signal, ingen i WS, S++

```
void Wait(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    så länge count==0 i Mutex
    {
        flytta körande process TCB från
        ReadyList till WaitList för Mutex,
        anropa Schedule
    }
    count-- i Mutex
    avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    nollställ flagga för att anropa Schedule
    om WaitList i Mutex inte är en tom lista
    {
        flytta TCB med högst prio från WaitList
        i Mutex till ReadyList,
        sätt flagga för att anropa Schedule
    }
    count++ i Mutex
    om flagga för anrop av Schedule är satt
    {
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

Semafor med time-out

- Man kan implementera en semafor med utökad funktionalitet, t ex time-out.
- Dvs vänta bara en viss tid på att semaforen blir ledig, annars gör nåt annat:

```
-Wait_timeout:
Om resursen är ledig
  minska count med ett och returnera 0
annars
  flytta till WaitList och TimeList och
  vänta en viss maximal tid och
  returnera 1, eller tills någon gör
  signal på semaforen och returnera 0.
```

```
-Signal_timeout:
Om WaitList är tom
  öka count med ett
annars
  ta bort från WaitList och TimeList,
  placera i ReadyList
  kör Schedule
```

Om 0 returneras har resursen reserverats
Om 1 returneras har resursen **inte** reserverats

Funderingar

- Kan ReadyList[] vara tom, dvs ingen process är redo att köra?
 - Ja, antag att vi har bara två processer och både ligger i `si_wait_n_ms()` (motsv `usleep`). Då låter man operativsystemet köra en idle-process, t ex:

```
void idle_task(void)
{
  while(1) {
    enable_low_power_mode();
  }
}
```

- Man kan alltså lägga idle-processen som en vanlig process i ReadyList[], vilket förstås innebär att även idle-processen under vissa förutsättningar kan flyttas till t ex WaitList[].
- Att vänta på semaforer i avbrottsrutiner är av det skälet en dålig ide.

Funderingar

- Vad händer om en programmerare använder stackpekaren i sitt program till något annat än en stack?
 - Inbyggt system: Programmeraren får skylla sig själv
 - Generellt OS: För att undvika att programmeraren kraschar hela datorn, utan bara sitt eget program, har man en stack för användare och en annan stack för operativsystemet.
 - T ex i 68000: SSP (Supervisor Stack Pointer)
USP (User Stack Pointer)
 - ARM/x86/etc har motsvarande funktioner